GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE DI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SE PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la d. corespondenţĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 213. | *Joi 8 (20) Noemvre* | 1884.

Din causa S-tei sĕrbătorĭ de Joi, diarulŭ nu va apăré decâtŭ Vinerĭ séra.

Braşovŭ, 7 (19) Noemvre

„Scornĭturĭ tendenţióse" — acesta este rĕspunsulŭ, ce'lŭ primimŭ, orĭ de câte orĭ ne încercămŭ noi simplii muritorĭ de a pĕtrunde în secretele diplomaţiei acelorŭ dintre corifeii poporului nostru, carĭ, fie îmbrăcaţĭ în talarŭ séu în „căputurĭ" profane, sunt de convingere, că tóte câte le facŭ şi le întreprindŭ sunt bine făcute şi întreprinse şi cari în consecenţă îşĭ spală mânile decâte ori se întêmplă ceva, ce după judecata sănătósă a naţiei gregare nu corespunde nicĭdecum justelorŭ ei cerinţe şi vatămă interesele ei de viaţă.

„Scornĭturĭ tendenţióse...." este rĕspunsulŭ ce'lŭ dă şi onorabilulŭ secretarŭ consistorialŭ dela Aradŭ la articlulŭ şi la corespondenţa din numĕrulŭ de Duminecă (210) alŭ fóiei nóstre, privitóre la alegerea de deputatŭ dietalŭ în cerculŭ Boroşĭneului.

Intr'unŭ cercŭ curatŭ românescŭ din comitatulŭ Aradului se alege ca deputatŭ unŭ duşmanŭ alŭ desvoltării nóstre naţionale. Dintre preoţii acestui cercŭ toţĭ, afară de vre-o 4—5, votéză pentru acelŭ duşmanŭ şi în contra candidatului naţionalŭ românŭ... şi la tóte astea nu pórtă vina nicĭ guvernulŭ diecesanŭ, nicĭ preoţii carĭ au votatŭ, pentru că — ne spune onor. secretarŭ consistorialŭ — consistoriulŭ nu s'a amestecatŭ în acésta alegere, ér câtŭ pentru preoţii din cerculŭ Boroşĭneului dênsulŭ „crede, că fiecare îşĭ va sci justificá procederea sa."

Unde nimenĭ nu este de vină, nimenĭ nu póte fi acusatŭ. Şi décă cu concursulŭ preoţimei nóstre se alegŭ ca deputaţĭ în comitatulŭ Aradului duşmanĭ ai limbei şi ai naţionalităţii române, ar urmá de aicĭ ca se privimŭ acésta durerósă întêmplare ca o nenorocire elementară, ce a venitŭ peste capetele nóstre, cum vine o furtună, care nimicesce speranţele ţĕranului muncitorŭ.

Vede însĕ chiar şi unŭ copilŭ de scólă, că o asemenea părere nu are nicĭ unŭ temeiu. Décă interesele naţionale române trebue se sufere adĭ loviturĭ atâtŭ de grave în comitatulŭ Aradului, acésta este în adevĕrŭ o bătaiă a lui Dumnedeu, dér ea este provocată prin multele pĕcate ale inteligenţei preoţescĭ şi mirenescĭ. Incercarea onor. secretarŭ consistorialŭ de a-i luá de pe umeri gréua sarcină a rĕspunderei ce-i imcumbă este şi rĕmâne dér zădarnică.

Pronunţândŭ cuvêntulŭ „responsabilitate" amŭ păşitŭ pe unŭ terêmŭ, care pare ai fi cu totulŭ necunoscutŭ d-lui secretarŭ consistorialŭ. D-sa împreună cu mulţĭ alţĭ soţĭ de principii ai d-sale vorŭ fi póte de parere, că preoţimea română din Aradŭ n'are sĕ rĕspundă pentru faptele séu negligenţele ei politice decâtŭ numai consciinţei sale. Décă este aşa atuncĭ vederile nóstre sunt departe unele de altele, ca ceriulŭ de pămêntŭ.

După acésta perniciósă teoriă a liberei şi necontrolatei consciinţe individuale se înţelege, că fiecare preotŭ, care a datŭ votulŭ sĕu pentru candidaţĭ ungurĭ, ar puté sĕ-şĭ justifice uşorŭ purtarea sa. Unde rĕmâne însĕ datoria naţională a preoţimei nóstre? Orĭ dóră preoţii n'au nicĭ o rĕspundere faţă cu naţiunea?

Onorabilulŭ secretarŭ consistorialŭ vrea sĕ ne convingă, că cei 45 de membri distinşĭ ai consistoriului nu s'au amestecatŭ de locŭ în afacerea electorală dela Boroşĭneu. Sĕ admitemŭ că tóte s'au întêmplatŭ fără scirea lorŭ. Intrebămŭ acum, că vĕdêndŭ ei resultatulŭ alegerei, vĕdêndŭ, că a învinsŭ cu voturile preoţilorŭ românĭ unŭ duşmanŭ alŭ causei române, potŭ ei sĕ se împace cu consciinţa lorŭ de Românĭ? Nu erau ei datorĭ, ca cetăţenĭ liberi şi ca Românĭ inteligenţĭ, ce sunt ca sĕ prevină periculului ameninţătorŭ punêndŭ unŭ candidatŭ naţionalŭ şi făcêndŭ sĕ se alégă acesta, în loculŭ candidatului ungurŭ?

Orĭ a făcutŭ guvernulŭ diecesanŭ pressiune în favórea candidatului ungurŭ orĭ nu, elŭ este şi remâne responsabilŭ pentru resultatŭ, căcĭ sciutŭ e, că poporulŭ se conduce de preoţime şi décă preoţimea împreună cu poporulŭ este lăsată pradă lupilorŭ, atuncĭ cu atâtŭ mai mare etse pĕcatulŭ celorŭ ce sunt chiămaţĭ a-o conduce.

S. părinţĭ din Aradŭ sunt în orĭce casŭ rĕsponsabili de resultatŭ, căcĭ în politică numai resultatulŭ hotăresce. De aceea a fostŭ de ajunsŭ sĕ scimŭ, că la Boroşĭneu s'a alesŭ unŭ Ungurŭ, contrarŭ alŭ causei nóstre, ca sĕ ne formămŭ judecata, după care preoţii noştri de p'acolo începŭ a părăsì causa naţională.

Sĕ dea Dumnedeu sĕ nu fie aşa. Când fapte neîndoióse, fapte leale românescĭ ne vorŭ dovedì, că preoţimea nóttră din comitatulŭ Aradului este earăşĭ la înălţimea chiămărei sale, noi vomŭ fi cei dintâi, cari ne vomŭ închiná ei.

Conferinţa africană.

După multe negoţiaţiunĭ şi corespondinţe diplomatice pe la tóte statele europene, în cele din urmă totŭ i a succesŭ dibaciului cancelariu germanŭ, ca sĕ întrunéscă pentru a doua óră diplomaţia europénă, în splendidulŭ sĕu palatŭ din Berlinŭ, pentru de a discuta despre afacerile coloniale din Africa, unde se află şi unele colonii germane pe la riulŭ Congo. Bismarck, Sâmbătă în 3/15 Noemvre, deschise în palatulŭ sĕu o adunare strălucită de diplomaţĭ, geografi şi călĕtorĭ din tóte părţile lumii, care adunare are de scopŭ, de a luá disposiţiunĭ în privinţa Africei ce până acum a servitŭ numai Englesilorŭ, cari se aprovisionau din Africa cu sclavii cei negrii care se lucre plantaţiunile cele întinse din America. Póte că după acéstă conferinţă va resări şi pentru popórele africane unŭ sóre mai blândŭ alŭ umanităţii şi alŭ civilisaţiunii. Conferinţa Congului este, dice »N. f. Presse,« celŭ mai mare spectacolŭ, ce l'a datŭ Bismarck lumii uimite, ea este unŭ nou triumfŭ alŭ spiritului sĕu invenţiosŭ, încoronarea forţii sale creatóre diplomatice. Ea ne arată chiar prin compositiunea sa pe măestrulŭ diplomatŭ, care diplomaticesce a învinsŭ dearêndulŭ Danemarca, Austria, Franţa, Rusia şi Anglia, a împedecatŭ până acum orĭce coaliţiune între cei învinşĭ şi a sciutŭ sĕ-şĭ cucerescă iniţiativa în tóte cestiunile în tóte certele dintre statele lumii, chiar şi în părţile cele mai departate ale lumii. Ca liberalŭ vei condamna politica sa internă faţă cu poporulŭ germanŭ, déră şi celŭ mai mare duşmanŭ alŭ sĕu va trebui sĕ admire arta lui diplomatică în afacerĭ esterne. După cum a citatŭ Bismarck pe Rusia cea victoriósă de dinaintea porţilorŭ Constantinopolului la congresulŭ din Berlinŭ, aşa chiămă elŭ astădĭ pe Anglia, dómna mărilorŭ, înaintea unui forŭ europénŭ unde vorŭ şedea la masa verde între marile puterĭ europene: Spania, Portugalia, Holanda, Belgia, Şvedia, Norvegia şi Danimarca, America, Asociaţiunea internaţională, geografi şi călĕtorii misionarĭ scientificĭ, în frunte cu descoperitorulŭ Stanley. Acéstă conferinţă va avea de a se ocupá cu libera navigaţiune, cu liberulŭ comerciu în unele părţĭ ale Africei cu posiţiunea juridică a teritoriului de pe lângă rîulŭ Congo, cum şi cu aplicarea principiilorŭ stabilite de congresulŭ de la Viena pentru rîurile internaţionale. Totŭ deodată va trebui sĕ stabiléscă principiulŭ, că sub ce condiţiunĭ se potŭ privi în viitorŭ ocupaţiunile de teritorii ca drepte posesiunĭ.

Tóte puterile europene vinŭ cu bucuriă la acéstă conferinţă, afară de Anglia şi de Portugalia, carĭ încheiară unŭ pactŭ spre a eschidá orĭce putere din Africa meridională, déră acuma conferinţa africană dela Berlinŭ va pune capĕtŭ pentru totdéuna tendinţelorŭ egoistice englese. Cestiunea africană ş'a datŭ de omulŭ sĕu, care va sci sĕ facă a se deslegá într'unŭ modŭ salutarŭ tóte cestiunile controversate şi a se luá mĕsurĭ de îndreptare şi pentru biéta omenime négră, care până acum a gemutŭ într'unŭ modŭ nedemnŭ de principiile creştine sub jugulŭ barbarŭ alŭ creştinilorŭ albĭ. De adĭ încolo sclavagiulŭ va trebuí sĕ înceteze şi la ţĕrmurii rîului Congo din Africa, ceea ce va fi celŭ mai mare triumfŭ alŭ cancelarului germanŭ pentru emanciparea şi ridicarea rasei negre la demnitate omenéscă.

*

Conferinţa africană din Berlinŭ se compune din următorii membri: Pentru Germania principele Bismarck; contele Hatzfeldt, secretarŭ de statŭ în ministeriu de esterne; Busch, subsecretarŭ de statŭ; de Russerov, consilierŭ intimŭ de legaţiune. Austro-Ungaria: contele Szechenyi. Belgia: contele van Straten-Ponthoz; baronulŭ Lambermont, ambasadorŭ estra-ordinarŭ şi ministru plenipotenţiarŭ, secretarŭ generalŭ alŭ ministeriului afacerilorŭ esterne; ca coordinatŭ Baming, directorulŭ generalŭ alŭ ministeriului afacerilorŭ esterne. Danimarca: de Vind. Spania: Contele Benomar; coordinatŭ Francisco Coëllo, colonelŭ inginerŭ, preşedinte onorarŭ alŭ societăţii geografice din Madridŭ. Statele Unite americane: Iohn A. Casson; coordinatŭ Henry S. Sanford, ministru mai înainte alŭ Statelorŭ Unite. Franţa: baronulŭ de Courcelŭ; coordinaţĭ Ballay, Desbuissons, Engelhardt. Anglia: Sir Edward Malet, coordinaţĭ Hon. Robert H. Meade, secretarŭ generalŭ asistătorŭ; H. Percy Anderson, presedintele despărţĕmêntului africanŭ în oficiulŭ de esterne; Archer-Crowe ataşatŭ comercialŭ pentru Europa; A. W. Hemming, funcţionariu în ministeriu colonialŭ. Italia contele de Launay; coordinaţĭ baronulŭ Negri, ambasadorŭ estraordinarŭ şi ministru plenipotenţiarŭ; Mentegazza senatorŭ, prof. şi directorŭ alŭ museului antropologicŭ etnograficŭ din Florenţa. Ţĕrile de josŭ: van Howen; coordinaţĭ de Bloeme, agentŭ principalŭ alŭ societăţii nou africane niderlandice dela Congo şi din Angola. Portugalia: Marquis de Penafiel de Serpa Pimentel; coordinatŭ Luciano Corduno, secretarŭ permanentŭ alŭ societăţii geografice din Lisabona. Rusia: contele Capnist ambasadorŭ centraordinarŭ şi ministru plenipotenţarŭ pelângă regele Olandei; coordinatŭ Domojirov locotenentŭ la marină, ataşatŭ pe lânga ambasada ruséscă din Berlinŭ. Şvedia şi Norvegia: generalulŭ baronulŭ de Bildt. Turcia: Said paşa.

BUDGETULU IMPERIULUI GERMANU.

Proiectulŭ de lege privitorŭ la stabilirea bugetului imperiului pe anulŭ 1885—86 şi înmânatŭ consiliului federalŭ stabilesce veniturile şi cheltuelile cu 622,942,357 mărcĭ. Noulŭ bugetŭ militarŭ şi anume proiectulŭ de împrumutŭ presentatŭ consiliului federalŭ suntŭ din punctulŭ de vedere politicŭ interesante, prin aceea că dă lămurirĭ asupra întăririlorŭ de trupe în Ostulŭ şi Vestulŭ imperiului. Deja în anulŭ acesta s'au esecutatŭ în parte mare aceste întărirĭ şi din cele 35 de milióne destinate pentru scopurĭ militare, din împrumutulŭ de 45 milióne ce avea sĕ se facă, deja s'au cheltuitŭ 10 milióne înainte. Din acestia 2.200,000 mărcĭ se vinŭ pentru complectarea artileriei, mărindu-se fiecare din cele 8 baterii ale regimentelorŭ de artileriă din Alsaţia, Pomerania şi Prusia ostică de la 4 la 6 tunurĭ. Afară de acésta statulŭ de pace alŭ regimente-

lorŭ de infanterie bavareze şi saxone, ce se află în Alsatia, s'a ridicatŭ la statulŭ regimentelorŭ de infanteriă prusiane din corpulŭ alŭ 15 de armată. De asemenea s'au preliminatŭ în bugetŭ şi sumele corĕspundĕtóre pentru întărirea fortificaţiunilorŭ dela graniţele ostice şi vestice. Relativŭ la mişcările şi nouĕle formaţiunĭ de trupe ce se vorŭ esecutá la graniţele ostice e demnŭ de observatŭ, că la corpulŭ 1 de armată (Königsberg) dela 1 Aprilie 1885 se va înfiinţa unŭ statŭ majorŭ de divisiune de cavaleriă, precum şi câte o inspecţiune a landwehrului pe lângă corpurile 1 şi 2 de armată (Königsberg şi Bromberg). Intinderea fortăreţelorŭ Thorn şi Küstrin cere, ca posturile comandanţilorŭ celorŭ douĕ locuri, ce au fostŭ ocupate până acum de câte unŭ comandantŭ de a doua, respective a treia clasă (comandantulŭ de regimentŭ, resp. de batalionŭ) sĕ se ocupe de comandanţĭ de întâia, respective a doua clasă. Apoi se va transferá unŭ regimentŭ de cavaleriă şi unŭ batalionŭ de vênĕtorĭ la Allenstein, ér câte unŭ batalionŭ de infanteriă la Ortelsburg, Osterode, Soldau şi Tilsit; mai departe la Riesenburg, unde se află deja unŭ escadronŭ din regimentulŭ de Ulanĭ ostprusianŭ Nr. 8, se vorŭ transfera încă douĕ escadróne împreună cu statulŭ majorŭ alŭ regimentului şi la Stallupönen éraşĭ douĕ escadróne. La Thorn se va duce batalionulŭ de pionerĭ pomeranŭ Nr. 2 din Stettin; în fine totŭ la Thorn se va transfera unŭ regimentŭ de cavaleriă şi la Lyck douĕ batalióne de infanteriă.

Precum vedemŭ din acéstă dare de sémă, Germania e cea dintâiu, care n'are încredere în susţinerea păcii. E aliată cu Austria, e bună pretină cu Rusia, trăesce în relaţiunĭ cordiale cu Italia, cu Francia chiar şi cu alte state; cu tóte acestea simte necesitate de a-şĭ mări garnisónele de pe la graniţele dinspre Francia şi Rusia, de a se fortifica mereu şi de a ţiné unŭ numĕrŭ considerabilŭ de trupe în permanenţă. In modulŭ acesta Germania lucréză pentru ....pace!

CRISA FINANCIARA.

Braşovŭ 7 (19) Noemvre.

Panica ivită pe piaţa Bucurescilorŭ prin falimentarea marei case din Londra, Spartali, a produsŭ o contusiune generală în tóte afacerile României. Urmările acestui bancrutŭ colosalŭ (se dice: de sute milióne francĭ) vorŭ aduce mare calamitate în ţéră. Primulŭ efectŭ a fostŭ că agiulŭ aurului s'a urcatŭ în douĕ dile dela 8.60 la 14%, va se dică cu 5.40%.

Intr'o posiţiune atâtŭ de critică este fórte greu a te pronunţá asupra schimbărilorŭ ce sunt posibile pe fie-care momentŭ. Piaţa nóstră încă a fostŭ amarŭ sguduită de evenimentulŭ bucurescenŭ, încâtŭ astădĭ, negociarea în bilete române este aprópe nulă. Omenii alérgă în tóte părţile sĕ scape de ele, dér nu le mai oferă nimenĭ nimicŭ. Şi plină e piaţa nóstră de bilete, una după cum amŭ disŭ şi altă-dată, pentru că negoţulŭ Braşovului cu România este fórte mare, a doua pentru că mulţĭ privaţĭ, pe carĭ nicĭ nu-i taiă capulŭ la jocŭ de bursă, speculéză cu bilete române. X.

Afacerea alegerii de deputatŭ alŭ Boroşneului.

(Coresp. part a Gaz. Trans.)

Aradŭ, 5/17 Noemvre 1884.

Domnule Redactorŭ! Atâta în corespondinţa din Aradŭ, câtŭ şi în articululŭ de fondŭ scrisŭ pre basa acelei corespondinţe şi publicate în Nrulŭ 210 dela 4/16 a lunei curente alŭ diarului D-Vóstră, despre alegerea de deputatŭ dietalŭ în cerculŭ Boroşineului, vĕdĕndŭ între altele că sĕ atribue şi guvernului diecesanŭ o ingerinţă mare în favórea candidatului guvernului, suntŭ auctorisatŭ din partea Preasânţiei Sale părintelui episcopŭ Iónŭ Meţianŭ a dechiará şi a vĕ rugá d-le Redactorŭ, sĕ binevoiţĭ a şi publicá în preţuitulŭ d-vóstră diarŭ ca şi acea corespondinţă, ca şi mai multe altele de asemenea natură, este numai o scornitură tendenţiósă.

Guvernulŭ diecesanŭ, cum ilŭ numesce corespondinţa séu consistoriulŭ de aicĭ cum ilŭ numimŭ noi, constă din 45 membri, între carĭ suntŭ toţĭ bărbaţii mai distinşĭ din locŭ şi din comitatŭ fără osebire de coloritŭ politicŭ, decĭ décă ar stá aserţiunea din corespondinţa de susŭ, atuncĭ ar urmá că toţĭ inteligenţii noştri fără osebire, prin urmare şi cei ce se numescŭ pre sine naţionalĭ ar fi lucratŭ pentru candidatulŭ guvernului, séu ar urmá că, acea partidă naţională cum se numesce ea ar trebui sĕ scie ce felŭ de dispuseţiunĭ ar fi luatŭ guvernulŭ diecesanŭ în causa din cestiune.

Ei bine, provocămŭ pre d-lŭ corespondentŭ şi pre orĭ carele dintre cei 45 membri ai guvernului diecesanŭ sĕ spună pe onórea lorŭ, décă acum séu altcândva s'ar fi vorbitŭ măcar unŭ cuvêntŭ de asemenea lucrurĭ în consistoriu?

Dar se va presupune póte, că décă n'a făcutŭ consistoriulŭ, ar fi făcutŭ ceva capulŭ diecesei, adecă Preasânţia Sa părintele episcopŭ. La acésta nu-mĭ rĕmâne decâtŭ sĕ dechiarŭ, că de când s'a escrisŭ alegerea de deputatŭ dietalŭ în cerculŭ Boroşineului până astădĭ, la Preasânţia Sa n'a umblatŭ nicĭ vr'unŭ preotŭ şi nicĭ protopopulŭ Boroşineului şi nicĭ Preasânţia Sa n'a scrisŭ nicĭ o literă în acésta afacere, decĭ şi împutarea acésta o dechiarŭ de o scornitură tendenţiósă, ér décă prin acésta s'ar simţi cineva nedreptăţitŭ, sĕ dovedéscă contrariulŭ.

Dară póte d. corespondentŭ îşĭ baséză aserţiunea sa pre presupunerea, că maioritatea preoţilorŭ ar fi votatŭ cu candidatulŭ guvernului şi nu cu cela alŭ partidei naţionale. Eu nu sciu care preotŭ, cum şi pentru ce a votatŭ aşa? dar décă s'ar întrebá unulŭ orĭ altulŭ, séu toţĭ la olaltă, credŭ că fie-care şi-ar scí justificá procederea sa.

Décă aţĭ sci şi d-vóstră d-le Redactorŭ, că după ce între cei vr'o 20—30 inteligenţĭ românĭ din Aradŭ, între carĭ şi cei ce-şĭ arógă rola de naţionaliştĭ, şi între carĭ şi corespondentulŭ d-vóstră, nu s'a aflatŭ măcar unulŭ sĕ-şĭ pună candidatura în Boroşineu, şi décă aţĭ mai sci, între ce împrejurărĭ, cine şi cu ce scopŭ a candidatŭ în óra ultimă şi pre d. Bozganŭ din Chişineu, de deputatŭ la Boroşineu, atuncĭ altcum aţĭ scrie, adecă în altfelŭ de cunoscinţa de causă.

Sĕ sperămŭ însă ca viitorulŭ celŭ mai de aprópe va lămuri tóte aşa precum s'au întêmplatŭ, şi atuncĭ altfelŭ va fi şi opinia publică.

Primiţĭ etc. **Ignaţiu Pappŭ,** secretarŭ consist.

SCIRILE DILEI.

Se dice, că congresulŭ bisericii române gr. or. este convocatŭ pe Dumineca, 11 Noemvre v.

—0—

Ni se spune, că între Ialomiţă şi Dîmboviţă unŭ criveţŭ cumplitŭ a suflatŭ, vr'o 7 dile de-arêndulŭ, băgêndŭ mare grózá în ómenĭ.

»Kolozs. Közl.« aduce scirea, că studenţii maghiarĭ în dreptŭ dela universitatea din Cluşiu au spartŭ a 5-a óră tóte ferestrele croitorului Bernát Finiasz. Casa croitorului fiindŭ situată în apropierea unui birtŭ, studenţii maghiarĭ, de câte orĭ eşiau nóptea din acestŭ birtŭ îndrăgosteau cu bĕtele ferestrile croitorului.

Ş'apoi astfelŭ de ómenĭ mai pretindŭ că suntŭ meniţĭ a civilisá Orientulŭ?

—0—

Din Sătmarŭ ni se scrie: »D. locot. Iónŭ Iovescu de la regim. de inf. Nr. 5, unŭ oficierŭ distinsŭ, şĭ-a încredinţatŭ pe culta d-şóră Bella Mayer din Sătmarŭ.«

—0—

Ni se scrie, că în câmpia Ardélului timpulŭ a fostŭ bunŭ şi favoritorŭ sĕmĕnăturilorŭ de tómnă. In 14 Noemvre a ninsŭ pentru ântêia dată.

—0—

Datoria flotantă a Austriei la 30 Septemvre espiratŭ era de 411,997,902 flor. din care 68,244,092 în titlurĭ hipotecare şi 343,753,810 în bilete de bancă.

—0—

Aflămŭ că compania austriacă de navigaţiune cu vapóre pe Dunăre va ramburssa, cu începere de la 1 Aprilie 1885, împrumutulŭ sĕu în obligaţiunĭ emisŭ în 1871.

—0—

Cetimŭ în »Curierulŭ financiarŭ:« După cum amŭ anunţatŭ încă de la înfiinţarea Domenului Corónei, că acéstă instituţiune nu póte decâtŭ sĕ fie o binefacere pentru Statŭ, astădĭ mai multŭ decâtŭ orĭ-când, vedemŭ că nu ne amŭ înşelatŭ în prevederile nóstre. Aflămŭ în adevĕrŭ că M. S. Regele, inpinsŭ de sentimentele cele mai înalte, a începutŭ deja a proiectá ameliorațiunĭ. Cea d'întêiu care se presintă naturalmente la ochĭ este biserica şi scóla. In acestŭ scopŭ, d. Ioanŭ Calenderŭ, Administratorulŭ Domenului Corónei, a şi începutŭ sĕ visiteze diferite moşii pentru a vedea prin elŭ însuşĭ trebuinţele, mai cu sémă ale scólei şi ale bisericei: cărţĭ, vestminte sacerdotale, haine la băeţii sĕracĭ din eomune etc., nimicŭ nu va lipsí şi în curêndŭ se vorŭ acorda.«

—0—

Regele a clăditŭ în Azuga o scólă de pétră cu localŭ şi pentru învĕţătorĭ. Maiestatea Sa a dăruitŭ acéstă şcólă comunei, spune „Telegrafulŭ.“

—0—

Cassa Adolfŭ M. Hirsch din Bucurescĭ, a suspendatŭ plăţile, invoindu-se cu creditorii a plătí 40%.

—0—

Vinerĭ s'au închisŭ şi pecetluitŭ prăvăliile ce ţinea dispărutulŭ Andrea Papadato, care a fugitŭ lăsândŭ în Galaţĭ datorii peste suma de 80,000 lei.

—0—

Solemnitatea deschiderei facultăţei de teologie s'a făcutŭ Dumineca la ora douĕ după amédĭ, dice »Voinţa Naţională,« printr'unŭ serviciu oficiatŭ la mitropoliă de I. P. S. S. Mitropolitulŭ primatŭ, în asistenţa profesorilorŭ nouei facultăţĭ, a elevilorŭ şi a d-lui Tocilescu, secretarulŭ generalŭ alŭ ministerului cultelorŭ şi instrucţiunei publice, în absenţa d-lui ministru Chiţu. După sĕvêrşirea serviciului la catedrală, profesorii şi elevii au trecutŭ la facultate în localulŭ Academiei unde I. P. S. S, Mitropolitŭ, d. Tocilescu şi alţii au ţinutŭ discursurĭ cu acéstă ocasiune, pe carĭ le vomŭ publica îndatŭ ce ni le vom procura.

—0—

Archimandritulŭ Ţeofilŭ, legatulŭ exarchului bulgarŭ, a fostŭ omorîtŭ în Dibra (la marginea nordvestică a Macedoniei). Amĕnuntele suntŭ acestea: Pe la sfér-

14.

FOILETONU.

Revoluţiunea din 1784.

(Revoluţiunea lui Horia în Transilvania şi Ungaria 1784—1785 scrisă pe basa documentelorŭ oficiale de N. Densuşianu. Bucurescĭ 1884. Tipografia »Românulŭ,« Carolŭ Göbl).

(Urmare.)

Noulŭ comisarŭ regescŭ contele Antoniu Jankovits din Bănatŭ îşĭ începŭ activitatea sa în 26 Noemvre 1784, tocmai pe când în Transilvania şi Ungaria proclamându-se legea statară începù de nou barbara justiţiă a nobilimei asupra ţĕranilorŭ. In comitatulŭ Albei se esecutară în modŭ sumarŭ în trei dile 11 ţĕranĭ, între carĭ şi căprarulŭ Ursŭ Uibarŭ. Intr'o scrisóre cu data Aiudŭ 28 Noemvre se dice: »Tabla din Aiudŭ ţine şedinţă în Alba şi omóră pe Românĭ cu ţépă şi cu rótă...« Diarulŭ de atuncĭ »Magyar Hirmondo« publică mereu buletine despre crâncenele esecutărĭ ale nobilimei cu tóte detailurile precum: . . . pe ţĕranulŭ Mihocŭ ilŭ despicară de viu în 4 bucăţĭ şi bucăţile le spênzurară în 4 locurĭ anumite«. . .

Nobilimea din comitatulŭ Aradului puse vêrfŭ acestei oribile justiţie. In 25 Nov. vice-comitele Aradului Andreiu Forrai, scrise contelui Jankovits că a prinsŭ 2—3 ţĕranĭ din fie-care comună şi-i va condamná la mórte pe toţĭ. In aceea di nobilimea şi funcţionarii din comitatulŭ Aradului se întruniră în şedinţă şi condamnară la diferite pedepse de mórte pe 42 de ţĕranĭ. Sentinţa ce pórtă data de 25 Noemvre 1784 este îngrozitóre. In întroducere se dice că scopulŭ ei este »de a intimidá pe rĕsculaţĭ printr'unŭ esemplu oribilŭ.« In 16 puncte unii suntŭ condamnaţĭ sĕ fie traşĭ în ţépă de vii, alţii sĕ fie frânţĭ cu róta cu séu fără lovitura de graţia; cei acusaţĭ pentru profanarea bisericelorŭ unguresci au fostŭ condamnaţĭ sĕ li se taie mai ântêiu mânile, apoi capulŭ, ér corpulŭ sĕ li se pună pe rugŭ; ér alţii fură condamnaţĭ sĕ fie spânduraţĭ séu sĕ li se taie capulŭ cu paloşulŭ ér cadavrele lorŭ sĕ se implétéscă pe róte; cei mai mulţĭ erau condamnaţĭ a fi esecutaţĭ înaintea diferitelorŭ comune. Sentinţa se încheiă aşa: »Ear ceilalţĭ locuitorĭ din comunele, ce se ţinŭ de districtulŭ Mureşului şi carĭ au luatŭ parte la rĕscólă.... pentru ca memoria crimei lorŭ atroce sĕ se transmită şi la sfânta posteritate şi ca sĕ nu rĕmână nerĕsbunaţĭ pentru faptele ce le-au comisŭ, afară de rebonificarea daunei care se va constatá.... şi pe care comunele vorŭ trebui se-o rebonifice succesivŭ, se condamnă cu toţii la unŭ numĕrŭ corĕspundĕtorŭ de bastóne şi loviturĭ cu sbiciulŭ, ér copii la vergĭ.... şi vorŭ rĕmâné scutiţĭ de pedépsă numai cei ce vorŭ probá că n'au luatŭ parte la rĕscólă.« Sentinţa acésta înainte de a se revisuí la Aradŭ sĕ şi pusese în esecuţiune. Unŭ subprefectŭ scriea p'atuncĭ cătră c. Iankovits: »Forrai celŭ tĕnĕrŭ dimpreună cu pandurii comitatului bate în modŭ crâncenŭ pe toţĭ locuitorii, carĭ fugŭ cu toţii prin pădurĭ, vinovaţĭ şi nevinovaţĭ.« Dér contele Iankovits interdise încă în 26 Nov. în numele Regelui de a se esecutá sentinţa de mai susŭ înainte de sosirea lui la Aradŭ. In 2 Decemvre sosiră în Aradŭ Iankovits cu generalulŭ Papilla (Românŭ de nascere) şi aicĭ se începù unŭ procesŭ nou cu ţĕranii rĕsculaţĭ, deórece, dice Iankovits într'unŭ raportŭ cătră împĕratulŭ — »ţĕranii toţĭ négă faptele ce li se impută, dênşii n'au fostŭ confrontaţĭ nicĭ cu locuitorii, nicĭ eĭ între ei şi nu e constatatŭ décă au fostŭ cu toţii căpitanĭ.« Totodată Iankovits interdise comitatului de a mai arestá şi a supune la pedepse corporale pe bărbaţĭ, femei şi copii. Impĕratulŭ Iosifŭ schimbă pedépsa de mórte în privinţa tuturorŭ condamnaţilorŭ în pedépsă de lucrărĭ publice dela 1—3 anĭ şi câte 60 séu mai puţine bastóne, ear despăgubirea dela comune o cassă cu totulŭ.

Contele Iankovits mai ordonă comitatului se desemneze p'unŭ judecătorŭ, care împreună c'unŭ oficerŭ din armata imperială şi cu protopopulŭ Petru Geresity din Aradŭ se înduplece pe locuitorii fugiţĭ şi rĕtăciţĭ prin pădurĭ a se întórce éraşĭ liniştiţĭ pe la casele lorŭ. Comisiunea acésta reuşí a linişti pe ómenĭ, fi dojenĭ şi le luă promisiunea, că vorŭ rebonificá pagubele cu dile de lucru. Raportulŭ ei, în care se mai dice, că locuitorii au declaratŭ, că rescóla a făcut'o ţĕranulŭ Mihaiu Fareu din Oberşa care a venitŭ din Ardélŭ cu pretinsa poruncă a împĕratului ca sĕ se stingă némulŭ unguresců, a ajunsŭ dela cancelaria la împĕratulŭ, care hotărî că »despre rebonificarea pagubelorŭ nu póte fi vorbă, deórece locuitorii şi aşa nu au nicĭ o avere şi afară de aceea mai suferŭ şi pedepse corporale.«

In 15 Decemvre cont. Iankovits sosí în Transilvania la Deva. De abia sosí aicĭ şi şi primi dela iobagii din comitatulŭ Uniădórei şi alŭ Albei o mulţime de plângerĭ, în contra tirăniei domnilorŭ sĕi. Iobagii se plângeau că nobilii îi silescŭ sĕ le rebonifice pagubele ce li le-au causatŭ rĕscóla, femeile lorŭ se plângeau că li se

ş'tulŭ lui Iuniu a. c. mitropolitulŭ grecescŭ Antimos se 'ntêlnî cu înalţî funcţionarî din Dibra într'o baiă minerală din apropierea acestui locŭ. Curêndŭ după acésta se lăţi sgomotulŭ, că s'a plănuitŭ unŭ atentatŭ asupra archimandritului Teofilŭ şi a fostŭ chiar avisatŭ despre acésta. Când părintele Teofilŭ sosi în ḑiua de Sf. Ilie în Lazaropolje, a fostŭ prinsŭ, cum se ḑice din ordinulŭ autorităţilorŭ din Dibra, de către zapcii şi adusŭ aci legatŭ. Archimandritulŭ Teofilŭ aflà, că nicî o autoritate nu l'a învitatŭ aci şi se duse la judecătorulŭ turcŭ cu care credea că stă în relaţiunî amicale, ca sĕ se plângă de ce i s'a făcutŭ şi sĕ céră doi conducĕtorî până la Lazaropolje. Judecătorulŭ îi împlini dorinţa. Cum părăsí părintele Teofilŭ Dibra, se alăturară pe lângă elŭ doi ţĕranî, carî însă în curêndŭ îlŭ părăsiră, ca sĕ apuce altă direcţiune. Abia se depărtară puţinŭ, când audiră împuscătură şi pe preotulŭ strigândŭ: »Nu'i nimenea pe aci, ca sĕ védă cine mĕ omóră?« In ḑiua următóre apărură cei doi conducĕtorî la mitropolitulŭ Antimos, care le dete 100 de lire. Imediatŭ după acestŭ omorŭ, autorităţile locale arestară pe toţî notabilii bulgarî din Lazaropolje, fiindcă acestia au cerutŭ cu energiă sĕ se caute şi sĕ se pedepsescă ucigaşii. Se crede de toţî că »amiculŭ« archimandritului Teofilŭ, judecătorulŭ e părtaşŭ cu alţi funcţionarî la complotŭ. E ironicŭ că tocmai aceste autorităţî suntŭ însărcinate cu anchetarea crimei.

—0—

In apropiere de Frankfurt s'au lovitŭ la 14 Noemvre n. douĕ trenurî, unulŭ de persóne cu altulŭ de marfă. Vagónele trenului de persóne s'au grămăditŭ maî întêiu unulŭ peste altulŭ, au ruptŭ lanţurile şi apoi s'au rĕsturnatŭ de amêndouĕ laturile liniei. Locomotivele sau sfărâmatŭ. Aspectulŭ e îngrozitorŭ: bucăţî din corpurile nenorociţilorŭ călĕtorî suntŭ amestecate cu sfărîmăturile vagónelorŭ. Până acum s'au scosŭ 20 de cadavre. Numĕrulŭ răniţilorŭ întrece pe alŭ morţilorŭ.

—0—

Astă séră se va juca la teatrulŭ germanŭ *»Graf Essex«*, dramă în 5 acte de Dr. H. Laube.

Instrucţiunî pentru publicŭ asupra mĕsurilorŭ apĕrătore în contra colerei.

11. Dacă cineva s'a bolnăvitŭ de coleră, trebue sĕ se curăţe (desinfecteze) totŭ ce vine dela acelŭ bolnavŭ, totŭ ce elŭ a atinsŭ, pentru ca sĕ nu se molipséscă locuitorii acelei case, precum şi alte persóne. Acéstă desinfectare trebue sĕ se facă cu cea mai mare grabă.

Excrementele şi materiele vĕrsate să se desinfecteze chiar în camera bolnavului înainte de a se vĕrsa în latrină (hasna) cu săpunŭ verde (săpunŭ móle de potasă) o parte săpunŭ topitŭ în 20 părţî apă turnându-se acéstă amestecătură în ólă, spălându-se cu dênsa óla, lighénu, patu şi alte mobile precum şi pardoséla mânjită asemenea se vorŭ desinfecta cu săpunŭ verde o parte la 20 părţî apă (5 la 100) tóte pânzĕturile (rufele) pătate cu excremente orî cu materii vĕrsate. Pânzeturile necurate înainte de a se scóte din camera bolnavului şi înainte d'a se da la spălatŭ se vorŭ muia într'unŭ vasŭ umplutŭ cu 5 părţî săpunŭ verde topitŭ în 20 părţî apă; dacă nu se ia acéstă mĕsură spălătoresa se bolnăvesce cea dintâiu de coleră, de vreme ce spălarea pânzăturilorŭ astfelŭ desinfectate este cu desĕvêrşire nevĕtămătóre. Scaunulŭ privatei şi pardoséla privatei se vorŭ spĕlà asemenea cu săpunŭ verde (săpunŭ móle de potasă) 5 părţî la 100 părţî apă, nu numai în casŭ de adevĕrată coleră ci şi la ori-ce ordinare în timpulŭ molimei (epidemiei) de coleră. In hasna se va vĕrsa în fiecare ḑi prin gura fie-cărei latrine (pe la scaunu latrinei) celŭ puţinŭ câte 1 litră de calaican (sulfatŭ de ferŭ) topitŭ în apă, sĕ nu se verse în latrină orî în hasna (canalŭ) materiile carî vinŭ dela unŭ bolnavŭ de coleră fără a se desinfecta, căcî atuncî se otrăvesce tótă hasnaua şi ómenii sănătoşî cari intră în acea latrină se potŭ molipsí.

In lipsă de săpunŭ verde se potŭ desinfecta pânzĕturile necurate, vasele, mobilele, pardoséla, excrementele şi materiele vĕrsate cu o parte acidŭ carbonicŭ topitŭ în 20 părţî apă, cu acéstă amestecătură se póte asemenea spăla scaunulŭ privatei.

Numai în lipsă de acidŭ carbolicŭ şi de săpunŭ verde, oala de nópte, excrementele şi materiile vĕrsate se potŭ desinfecta cu chlorur de zinc, 5 părţî la 100 părţî apă séu cu piétră vînĕtă (sulfatŭ de cupru) séu cu calaican (sulfatŭ de ferŭ) o parte la 10 părţî apă, turnându-se în oală ori lighianŭ în câtăţime mare pentru ca materiile sĕ fie cu desĕvêrşire acoperite.

12. Cadavrele celorŭ morţî de coleră se vorŭ desinfecta asemenea îndată după mórte, învĕlindu-se într'un cearşafŭ muiatŭ în acidŭ carbolicŭ, o parte topitŭ în 20 părţî apă. Aşternutulŭ lorŭ nu se va scóte din cameră înainte de a fi desinfectatŭ în modulŭ arĕtatŭ la art. 13. Mortul se va pune în grabă într'unŭ sicriu (cosciug) care se va mai stropi pe din întru şi pe din afară cu acidŭ carbolicŭ 5 la sută şi se va închide. In lipsă de acidŭ carbolicŭ cadavrulŭ se póte desinfectá cu chlorur de zincŭ 5 părţî în 100 apă orî cu ipochlorid de calce puindu-se în cosciugŭ şi acoperindusĕ cadavrulŭ cu prafŭ de ipochlorid de calce. Inmormêntarea se va face îndată după ce mediculŭ comunalŭ va fi verificatŭ mórtea. Nu se va aduce în biserică nicî unŭ mortŭ de coleră.

13. După scóterea mortului din casă şi după însănĕtoşirea bolnavului se vorŭ desinfectá camerile în care au zăcutŭ în timpulŭ bólei orî în care a fostŭ aşeḑatŭ şicriulŭ. Mobilele se vorŭ depărtá dela păreţî pentru ca aerulŭ să tragă bine şi în juru mobilelorŭ. Diferitele lucrurî carî au trebuinţă a fi desinfectate, precum vesminte, saltele, plapomî, perne, covóre, se vorŭ pune pe scaune séu se vorŭ atârna pe fringhii întinse în cameră, se vorŭ aduce în acele camere mangale cu cărbunî aprinşî, carî se vorŭ acoperi cu cantitate mare de puciósă (pentru o cameră de mărime mijlocie 2 până la 3 oca puciósă) şi apoi se vorŭ închide ferestrile şi uşile, lăsându-se închise celŭ puţinŭ 8 ore, în care timpŭ trebue sĕ vaḑă cineva prin ferêstra închisă décă nu se aprinde ceva spre a preveni la timpŭ unŭ incendiu. După isprăvirea desinfecţiunei se vorŭ deschide uşile şi ferestrele şi se va aera casa mai multe ḑile.

14. Birja în care s'a transportatŭ la spitalŭ unŭ bolnavŭ de coleră trebue sĕ se desinfecteze bine prin udarea pernelorŭ, covórelorŭ, burdufului şi a totŭ interiorului ei cu acid carbolicŭ 5 la 100 sau prin afumarea cu puciósă într'unŭ şopronŭ bine închisŭ. Este periculosŭ pentru cei sănĕtoşî d'a se servi de o birjă necurată. mânjită cu materiile vĕrsate de unŭ bolnavŭ de coleră.

15. Cei sĕracî vorŭ primi dela primăriă gratisŭ acidŭ carbolic, puciósă şi orîce altŭ materialŭ pentru desinfecţiunî.

Bolnavii sĕracî vorŭ fi căutaţî în casele lorŭ fără plată, de medicii comunalî ai secţiunei în care locuescŭ, care le vorŭ da şi medicamente fără plată.

Vice-preşedintele Consiliului **dr. I. FELIX.**
Secretar, **A. RUSESCU.**

SOCIETATEA PENTRU AJUTORAREA VEDUVELORU.

Subsemnatulŭ comitetŭ are onóre a aduce la cunoscinţă Onoratului publicŭ:

1) Că la petrecerea arangétă în Săcele în Februarie a. c. de Reuniunea Dómnelorŭ române pentru ajutorarea vĕduvelorŭ sĕrace greco-orient. din Braşovŭ şi Săcele s'a încassatŭ 137 fl. v, a., din carî, scoţêndu-sĕ spesele a rĕmasŭ venitŭ curatŭ 80 fl. v. a.

2) La colecta, resp. înscrierea de membre, întreprinsă de D-na Amalia ved. Lăpĕdatŭ, s'a obţênutŭ următorulŭ resultatŭ: Maria G. Eremia din Bordeiulŭ verde în România s'a înscrisŭ ca membră fundatóre cu 25 fl.; éră membre ordinare cu minimulŭ anualŭ de 1 fl. s'au înscrisŭ următórele Dómne: Susana Frateşŭ 1 fl., Efrosina Urdea 1 fl., Ana Belu 1 fl., Vĕd. Maria Babeşŭ 1 fl., Maria Mocanŭ, 1 fl., Elena G. Tomoşoiu 1 fl., Paraşchiva I. Dariu 1 fl., Vĕd. Ana G. Drăguşŭ 1 fl., Stanca N. Pană 1 fl., Ana Giulea 1 fl., Amalia Lăpădatŭ 1 fl., D-lŭ Radu Popea a contribuitŭ 1 fl.

3) Pentru statute au contribuitŭ:

Bucurŭ Boroşŭ 1 fl., Susana Frateşŭ 10 cr., Efros. Urdea 10 cr., Paraşchiva Óncea 10 cr., Ana Belu 10 cr., Maria Babeşŭ 10 cr., Maria Ovesea 10 cr., Maria Burduloiu 20 cr., Maria Mocanŭ 10 cr., Emilia Popa 10 cr., Maria Cazacŭ 10 cr., Maria Dorca 10 cr., Paraşchiva Dariu 10 cr., Ana Drăguşŭ 10 cr., Maria Vicu Popea 10 cr., D-lŭ Radu Popea 10 cr., George Mandai 10 cr., Ana Munténŭ 10 cr., Voicu Roşculeţŭ 20 cr., Iónŭ Moroianŭ 10 cr., Maria Cuită 10 cr., Maria Pană 10 cr., Maria Dragomirŭ 10 cr., Maria Pâtea 10 cr., Maria Nestorŭ 10 cr., Iónŭ Bodénŭ 10 cr., Stelina Irimie 20 cr., Maria G. Irimie 20 cr., Elena Tomoşoiu 10 cr., Ana Giuglea 10 cr., Ana Burduloi 10 cr., Ana Tomoşoiu 10 cr., Maria Perlea 10 cr., Ana Perlea 10 cr.,

Acestea sume se cuitéză cu mulţămită din partea Comitetului şi pe calea acésta.

Braşovŭ, 1 Noemvre v. 1884.

„Comitetulŭ reuniunei dómnelorŭ rom. pentru ajutorarea vĕduvelorŭ gr. or. din Braşovŭ şi Săcele.“
prin
St. Iosifŭ
acturŭ.

ULTIME SCIRÎ.

Berlinŭ, 18 Noemvre. — Consiliulŭ federalŭ a respinsŭ, în şedinţa plenară de erî, hotărîrea Reichstagului pentru desfiinţarea legii de expatriare.

Londra, 18 Noemvre. — „Times“ anunţă din Shanghai, că Chinesii iau mĕsurî, ca sĕ spargă blocada insulei Formosa prin corăbii iuţî englese şi americane din diferite puncte litorale. In luna trecută 20,000 până la 30,000 de soldaţi chinesî au trecutŭ Yanţechiangulŭ spre sudŭ în apropiere de laculŭ Poiana.

Cetinje, 18 Noemvre. — „Pol. Corr.“ comunică: Trecerea fugarilorŭ din Herţegovina în districtulŭ Dulcigno progreséză în modŭ satisfăcĕtorŭ. Până acum au trecutŭ 400 de fugarî, între carî şi cunoscuţii conducĕtorî Stoianŭ Covacevicî şi Serdaru Tungus. Unui altŭ despărţĕmêntŭ i s'a datŭ locuinţe în Podgoriţa, unde s'a aşeḑatŭ şi voivodulŭ Petcu Vucalovicî. In Nicsicî şi prin prejurŭ sĕ fi rĕmasŭ puţinî fugarî. Cererea lorŭ către prinţulŭ Nichiţa, de a fi trimişî în Rusia pe cheltuiala Muntenegrului, a fostŭ respinsă.

Paris, 18 Noemvre. — Alaltaerî au muritŭ de coleră 49 persóne. Dela meḑulŭ nopţii până erî diminéţă la 6 óre au muritŭ de coleră 20 persóne.

Madrid, 18 Noemvre. — In Beniopa (provincia Valencia) au muritŭ 9 persóne de coleră.

DIVERSE.

Unŭ câne inteligînte. — »La Revue scientifique« publică următórea scrisóre: »Posedŭ unŭ mare câne »terre-neuve« numitŭ Blocŭ, căruia îi placŭ fórte mulŭ prăjiturile, adese-orî pe când trecémŭ pe dinaintea unei cofetării, cânele se oprea şi mĕ privea ca şi cum m'ar fi învitatŭ d'a mĕ arĕta generosŭ; adese orî cedamŭ rugămintei séle şi cu cincî centime făcémŭ unŭ fericitŭ. Cânele observá, negreşitŭ că 'n schimbulŭ monetei mele i se satisfăcea pofta; elŭ se folosi de acésta, căcî acum nu mai amŭ nevoe d'a servi de intermediarŭ între cofetarŭ şi dênsulŭ; orî de câte orî i se dă cincî centime, elŭ ia moneta în gură c'o satisfacere vĕdită, şi se duce la cofetarulŭ celŭ mai apropiatŭ; acolo, lasă sĕ cadă moneda şi nu plécă înainte d'a i se fi datŭ o prăjitură, pe care mi-o aduce înainte d'a o mânca pentru am-î arĕta negreşitŭ că nu s'a lăsatŭ sĕ-lŭ fure. Nu mai e nevoe sĕ vĕ spunŭ, că décă în schimbulŭ unei monete i se dă unŭ altŭ obiectŭ, dênsulŭ nu se greşesce afară numai décă voiesce elŭ ast-felŭ, căcî într'o ḑi fŭ vinovatŭ d'unŭ actŭ de înşĕlătoriă. Luândŭ unŭ nasture, elŭ îlŭ duse în grabă la cofetarŭ, 'lŭ lăsă sĕ cadă înaintea lui şi, fără a aştepta ca sĕ i-se verifice piesa, elŭ luă o prăjitură şi plecă în gónă. Trebue sĕ adaugŭ, că cânele meu n'are asemene obiceiurî rele, dênsulŭ refusă chiar d'a comite din nou acéstă faptă lipsită de delicateţă, orî de câte orî i-sĕ ofere unŭ nasture, căcî afară de acestŭ momentŭ de uitare, nu avemŭ nimicŭ de ḑisŭ asupra onestităţii séle.«

*

Lipitórea-barometru. — Meteorologia poporară, întemeiându-se pe observaţiunî multiple, dă nisce indicaţiunî totŭ aşa de serióse ca şi acele ale barometrelorŭ celorŭ mai bune. O simplă lipitóre póte sĕ înlocuiască mica brócă verde a cărei gimnastică este bine cunoscută. Décă ḑiua va fi frumósă, lipitórea rĕmâne nemişcată în fundulŭ fiolei, unde se strînge în spirală. Décă are sĕ plóuĕ dênsa se rĕdică la partea superióră a apei şi se menţine câtŭ timpŭ ţine plóea. In casŭ de mare vêntŭ, lipitórea se agită mereu. In casŭ de mare furtună, dênsa ese din apă şi, agăţându-se de orificiulŭ sticlei, pare a fi în prada unui mare neastêmpĕrŭ care se tradă prin mişcărî convulsive.

iea totŭ ce au şi bărbaţii lorŭ suntŭ aruncaţî în închisorî. Ţĕranii românî ḑiceau că iobagii ungurî nu suntŭ supuşî la sarcinele publice ca ei şi cereau se fie despărţiţî de ungurî şi sĕ li-se dea funcţionarî germanî. Autorulŭ înşiră o mulţime de puncte grave ale plângerilorŭ ţĕranilorŭ, după archiva contelui Jackovits, carî plângerî culminéză în aceea, că domnii pămêntescî storceau pe bietulŭ iobagiu până la piele, îlŭ prindeau chiar la jugŭ ca pe vite şi dispuneau de munca şi averea lui după placŭ şi chiar pe Românii liberî séu nobilî se sileau cu tóte mijlócele a-i supune la servicii iobăgescî. „Mai bine suferimŭ mórtea decâtŭ sĕ ne întórcemŭ sub tirănia de mai înainte,« ḑiceau ţĕranii şi câtŭ pentru împutarea că ar fi necredincioşî împĕratului o respingeau ḑicêndŭ că nobilii au strigatŭ în gura mare, că îşî vorŭ pune altŭ împĕratŭ, şi décă împĕratulŭ lasă pe iobagî sĕ tracteze astfelŭ cu dênşii, atuncî vorŭ chiămá în ţéră pe Turcî séu pe Pruşî.

Din Deva contele Jankovits înaintă împĕratului primulŭ sĕu raportŭ în 6 Ianuariu 1785. In acestŭ raportŭ ḑice, că a aflatŭ acolo la 200 de ţĕranî prisonierî şi că pe cei mai mulţî, carî au alergatŭ şi ei numai cu poporulŭ, i-a liberatŭ; ḑice că-i vinŭ mereu plângerî de la ţĕranî şi că cu magnaţii şi nobilii nu mai póte biruî. Aceştia cerŭ despăgubire şi aspră pedepsire şi nu-i póte convinge, că cu măcelurî şi mijlóce violenţe nu se potŭ linişti massele, dér speréză că cu timpulŭ vorŭ începe şi ei sĕ cugete mai umanŭ.

(Va urmă).

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aureliu Mureşianu**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 17 Noemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.40
Rentă de aurŭ 4% . . .	94.30
Rentă de hârtiă 5% . .	89.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	143.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.70
Bonurĭ rurale ungare . .	100.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.50
Bonurĭ rurale transilvane	100.50
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	115.90
Renta de hârtiă austriacă	81.30
Renta de arg. austr. . .	82.65
Renta de aurŭ austr. . .	104.05
Losurile din 1860 . . .	134 50
Acţiunile băncei austro-ungare	872.—
Act. băncei de creditŭ ung.	296.75
Act. băncei de creditŭ austr.	293.90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.78
Napoleon-d'orĭ	9.74½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.25
Londra 10 Livres sterlinge	125.—

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 5 Noemvre st. v. 1884.

	Cump.	vend.
Renta română (5%). . . .	—	—
Renta rom. amort. (5%) . .	—	—
» convert. (6%) . .	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	—	—
Credit fonc. rural (7%) . .	—	—
» „ „ (5%) . .	—	—
» » urban (7%) . .	—	—
» » » (6%) . .	—	—
» » » (5%) . .	—	—
Banca naţională a României	—	1350
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	—	323
« » » Naţională . .	—	—
Aurŭ . . . . (11.50) . .	—	—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.07	2.08

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 19 Noemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	—	Vend.	—
Argint românesc	»	—	»	—
Napoleon-d'orĭ	»	9.69	»	9.72
Lire turcescĭ	»	10.94	»	10.98
Imperialĭ	»	9.94	»	9.97
Galbenĭ	»	5.67	»	5.70
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	124.	»	125.—
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.			

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Nr. 233—1884.
S. u. D.

Concursŭ.

In urma pensionărei învĕţĕtorului George Gheorghiţă devenindŭ vacantă staţiunea învĕţătorêscă dela scóla gr. cat. românêscă din Borgo-Tiha, pentru ocuparea acesteia se escrie concursŭ:

Emolumentele împreunate cu acestŭ postŭ suntŭ:

1. Salariu anuale de 220 fl. v. a.
2. Şése orgii de lemne de focăritŭ ce le prestédă comuna eschisive pentru folosulŭ învĕţătorului.
3. Cortelŭ liberŭ şi folosinţa unei grădinĭ în mărima de 1400°□.

Doritorii de a ocupá acestŭ postŭ, au a'şi înaintá suplicele instruite cu carte de botezŭ, cu testimonie de cualificaţiune, de eventualulŭ serviţiu de până acuma şi de moralitate, până inclusive 6 Decembre 1884 la adresa presidĭului senatului scolasticŭ gr. cat. din Borgo-Tiha.

Din şedinţa Senatului scolasticŭ districtuale gr. cat. ţinută în Năsĕudŭ la 7 Noemvre 1884.

Preşedintele:
Gregoriu Moisilŭ,
vicarŭ episcopescŭ foraneu.

Referentele:
C. Moisilŭ.

3—3

Nr. 11677—1884. 2—3

Concursŭ.

Sĕ escrie concursŭ: pentru ocuparea postului vacantŭ de adjunctŭ economicŭ orăşenescŭ de a doua categoriă, împreunatŭ c'unŭ salariu anualŭ de 700 fl. şi 100 v. a. ca banĭ de locuinţă; mai departe în urma eventualei ocupărĭ a acestui postŭ de cătră unŭ comisariu de poliţiă séu subnotariu, spre reîntregirea unui postŭ devenitŭ vacantŭ de comisarŭ de poliţiă pe lângă unŭ salarŭ anualŭ de 500 fl. respective 600 fl. şi 100 fl. banĭ de locuintă, séu spre reîntregirea unni postŭ vacantŭ de subnotarŭ, pe lângă unŭ salarŭ anualŭ de 600 fl. şi 100 fl. respective 150 fl. v. a. banĭ de locuinţă; şi în fine spre ocuparea unui, eventualmente a douĕ posturĭ de practicanţĭ magistratualĭ cu unŭ salarŭ de câte 400 fl. anualŭ.

Competenţii pentru unulŭ din aceste posturĭ au sĕ documenteze că au absolvatŭ cursulŭ de 4 anĭ de dreptŭ şi pe lângă acésta că au depusŭ celŭ puţinŭ esamenulŭ de statŭ politicŭ, şi că nu au trecutŭ încă peste etatea de 40 de anĭ.

Petiţiunile lorŭ astfelŭ instruate au sĕ le aştérnă celŭ multŭ până în 9 Decemvre a. c. la 5 óre după prândŭ subscrisului magistratŭ.

Braşovŭ în 13 Noemvre 1884.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ	2.06	—	—	10.50
	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşu	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uiora	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu	10.08	5.59	9.18	
	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.51	9.52	2.05	
Mezŏ-Telegd	1.21	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezŏ-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Clușiu	8.57	5.40	7.08	
	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ	9.20	10.15	3.15	
	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ	12.32	8.05	9.45
	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ	3.35	5.30
	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) **Petroşenĭ**

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.3[illegible]
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.